

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 20 (543)

Fredagen den 20 maj 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år:		Byrå:	Redaktör och utgivare:	Utgifningstid:	Annonspris:
Idun ensam	kr. 5:—	Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.	FRITHIOF HELLBERG.	hvarje fredag.	35 öre pr nonpareillerad.
Iduns Modet., fjortondagsuppl.	» 5:—	Öppen kl. 10—5.	Träffas säkrast kl. 2—3.	Lösnummerpris 15 öre	För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv.
Iduns Modet., månadsuppl.	» 3:—	Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktionssekr.: J. Nordling.	(lös:nr endast för kompletteringar.)	Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.
Barngarderoben	» 3:—				

Thérèse Saxenberg.

För dem, som lefvat med uti hufvudstadens musiklif under de senast förflytna årtiondena, skall det säkert blifva till upplifvande af ett kärt minne att i dag på Iduns första sida möta de älskliga dragen af den nyligen afidna uppburna sångerskan fröken Thérèse Saxenberg. Den 1 mars detta år tystnade hennes stämma för alltid; men hos alla dem, som kommo i beröring med denna begåfvade, talangfulla och varmhjärtade kvinna, skall hon säkert länge lefva i kär hägkomst.

Å Hakunge gods, i en af Uplands mest leende nejder, stod hennes vagga, och där upplefde hon de första barn- och ungdomsåren. Hennes föräldrar, Abraham Saxenberg och Sofia Bennet, styrde sitt hus i gammaldags sträng anda, hvilket dock ej hindrade, att det gästfria hemmet ofta genljöd af yster glädtighet från den stora syskonskaran och dess vänner. Stor begåfning hade kommit de flesta af syskonen till del och icke minst Thérèse. Ett lifigt, kärleksfullt och med musikaliska anlag rikt utrustadt barn, blef hon allas älskling.

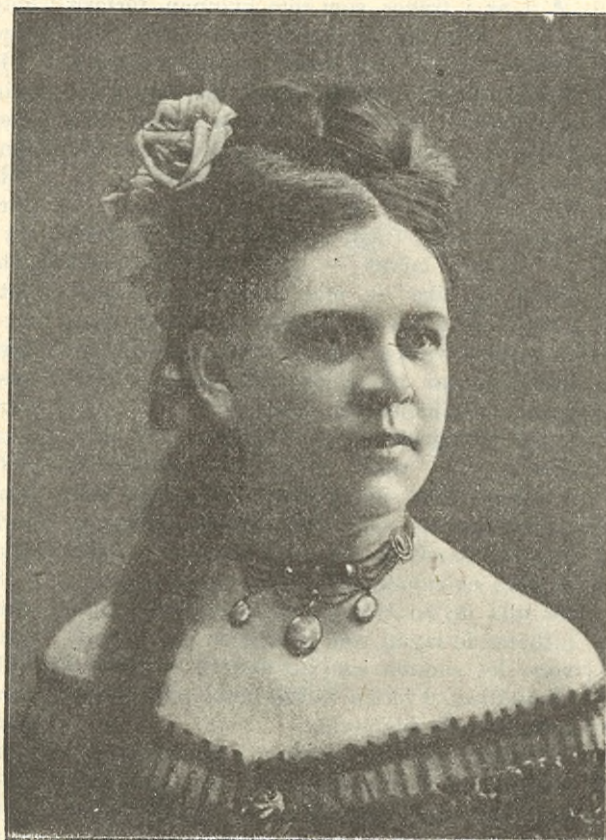
När hon uppnått sitt trettonde år, sålde fadern Hakunge och köpte det Bremerska godset Årsta nära Dalarö; här började ett nytt skede i de unga flickornas lif, i det de kommo i dagligt intimt umgänge med Fredrika Bremer, som tillbragte de sista åren af sitt lif inackorderad i Saxenbergska hemmet, tillgifven vän till hela familjen. Med den innerligaste kärlek, vördnad

och beundran sågo husets unga döttrar upp till denna kvinnokönets banbryterska, och genom hennes inflytande började en ny frisk vind blåsa bland dem. Begåfvade som de voro med mer än vanlig verksamhetslust, blef det nu deras önskningsmål att bryta sig egna lefnadsbanor. Sålunda blef också en af dem grundläggarrinnan af den kvinnliga simskolan å Skeppsholmen, hvilken vid hennes död öfvertogs af en yngre syster.

Men den, som mest vann Fredrika Bremers hjärta och blef hennes favorit, var Thérèse; för henne visade hon det största intresse och upptäckte snart, att här vore en begåfning, som borde komma till sin rätt, och en röst, som skulle »räddas från mjölkbunkarna» — fröken Bremers egna ord; husets unga döttrar måste nämligen deltaga uti allehanda göromål, som förefalla å ett stort landt-gods.

När den unga flickan nått lämplig ålder, öfvertalades föräldrarna att låta utbilda den lofvande rösten, och i Fredrika Bremers sällskap — det tänkbart bästa för en ung framåtsträfvande kvinna — reste hon in till hufvudstaden för att profsjunga vid konservatoriet, där hon blef antagen med stora loford för framtiden. Med heder genomgick hon denna akademi, fortsatte sedan, att sjunga för professor Günther och Fritz Arlberg, hvilken i henne såg en uppgående stjärna.

Själft tveksam, om hon borde ägna sin klangfulla stämma

De lyckliga äro rika, icke de rika lyckliga.

Friedrich Halm.

åt operan, öfvertalades hon dock af Arlberg att studera plastik och inöfvade sedermera för honom Fides' parti i Profeten, som blef hennes förstlingsroll, och i hvilken hon skördade lifligt, välförtjänt bifall. — Sålunda hade hon genom Fredrika Bremers påskyn-delse kommit på sin rätta plats.

Men får en med begåfning och talang utrustad människa tillfälle att låta sin andes vingar växa ut, är hon vanligen ej nöjd, förrän hon kommit fulländningen så nära som möjligt. Så var det äfven med fröken Saxenberg; Paris var hennes önskningsmål, och dit kom hon äfven för att i Madame Viardots skola låta sin röst få den sista fulländningen. När den sålunda genom de bästa lärare och eget hängifvet arbete nått den skönaste klang och ett storartadt omfång, kunde sådana roller som Ortrud i Lohengrin, Bergadrottningen i Den bergtagna m. fl. anförtros i fröken Saxenbergs händer. Med största omsorg löste hon sina uppgifter, och man måste hänföras af djupet och innerligheten i hennes stämma.

Kanske mer framstående än som operasångerska var fröken Saxenberg som konsertsångerska och såsom sådan högt uppburen och eftersökt. Af intresse kan vara att här omnämna hennes deltagande uti den solokvartett, som sjöng vid konung Oskar II:s kröning, sammansatt af sådana förmågor som fru Michaëli, fröken Saxenberg, hrr Arnoldson och Willman; vid detta tillfälle tilldelades henne kröningsmedaljen.

Under 1880-talet drog fröken Saxenberg sig mer och mer tillbaka från det offentliga lifvet och ägnade sina krafter åt sånglära-rinnans maktpåliggande kall. Många voro de, som fingo draga fördel af hennes skickliga undervisning; säkert minnas de med den, som skrifer dessa rader, tacksamt det intresse och den omsorg, hon därvid lade i dagen; sträng noggrannhet och blidaste öfver-seende voro af naturen förenade hos Thérèse Saxenberg.

Ännu en uppgift i lifvet hade denna verksamma, blott på andra tänkande kvinna sig anvisad, vidt skild från de föregående, som kommit på hennes lott. De sista åren af sin lefnad ägnade hon nämligen helt åt en ung föräldralös brorsdotter, för hvilken hon blef den ömmaste moder och fostrarinna. Tack vare ekonomiskt oberoende kunde hon sålunda öfvergifva sin föregående verksamhet, men lät dock då och då höra sin i det sista hänförande röst i välgörenhetens tjänst. Sista gången hon sjöng offentligt var på en sångtillställning för sömmerskor å börsen i nov. sistlidna år. Hon lät då sina sköna toner ljuda ut i det innerligaste föredrag af Adams vackra, välkända julsång, ackompanjerad af förutnämnda unga brorsdotter.

Som afslutning till denna enkla minnesruna, vill jag citera några ord ur det varm-hjärtade tal, som kontraktsprosten Pettersson höll vid hennes bår:» Hvem bevarar icke i tacksam hågkomst de många tillfällen, då hon här inom dessa tempelmurar beredt oss verkliga högtidsstunder för att icke tala om hennes deltagande i den sköna Herrens gudstjänst, hvilken hon icke gärna

försummade, då hon gaf åt församlingssången en lyftning och klang, som man i allmänhet icke är van att höra i våra landskyrkor. Läger jag härtill, att hon gärna ställde sin talang till förfogande, då det gällde något välgörande ändamål, gifver detta åt hennes lif för andra ett ännu djupare och rikare innehåll. Ingen vet, huru länge hon suckat under sitt lidande — hon ville icke störa andra genom att klaga öfver sig själf — visst är emellertid, att det blef henne till sist så öfvermåktigt, att hon önskade, att Gud ville låta henne slippa hädan, och hennes bön blef hörd, då döden kom som en befriare den 1:sta sistlidna mars.»

Uppriktiga sorgens och saknadens tårar fälldes vid hennes bortgång af många; utom hennes närmaste och vänner, för hvilka hon alltid varit en värmande och upplifvande solståle, begräto henne de många underhåfvande vid Årsta, af hvilka hon var innerligt älskad — för hvar och en af dem hade hon ett vänligt ord och ett blidt leende.

Så hvilat nu denna Fredrika Bremers sista skyddsling på den lilla fridfulla kyrkogården i V. Hanninge helt nära sin stora beskyddarinna, båda efter ett verksamt lif för andra bidande uppståndelsens morgon.

A. S.

Kvinnofrågorna vid 1898 års riksdag.

I.

Våra aktade »farbröder» i riksdagen ha äfven i år i frågor, som röra kvinnan, förfarit på det hela taget hyggligt och visliga. Visserligen har, en och annan brummat om ny-modiga påhitt, och det gamla talet om kvinnans rätta plats vid hemmets härd, den dugande husmodern, strumpstickorna etc. har naturligen äfven nu förnummits. Ja, till och med ha de goda farbröderna i en mycket viktig fråga ej hållit, hvad de förut så vackert lofvat — i det fallet äro alla karlar sig lika —, men ändock måste medgifvas, att 1898 års lagstiftningsarbete gjort en ganska vacker insats i sträfvet att bereda kvinnan en själfständig, henne värdig plats i samhället och hemmen.

De viktigaste kvinnofrågorna vid årets riksdag äro, såväl genom sin principiella innebörd som sin praktiska räckvidd, utan gensägelse de som röra äktenskapslagstiftningen, särskildt de som handla om äkta makars egendomsrätt. Att i detalj redogöra för alla de ändringar i giftermålsbalken och hithörande lagar, som riksdagen nu vidtagit, vore det samma som att skriva en juridisk afhandling, hvadan vi här endast kunna antyda grundprinciperna.

Hittills har lag varit, att all egendom i makars bo, så lös som fast, varit gemensam egendom med undantag af landfastighet, som ärfves eller före äktenskapet förvärfvas. Härutinnan och i mannens rätt att ensam förvalta såväl det samfälliga boet som hustruns egendom har inskränkning kunnat göras en-

dast genom äktenskapsförord eller vid gåfva eller testamente fäst särskildt villkor; dock har egendoms-gemenskapen och mannens förvaltningsrätt gifvetvis upphäfts i de fall, då boskillnad beviljats. I detta fall har hustrun ägt att råda öfver henne då tillerkänd egendom samt öfver hvad hon genom eget arbete sedermera kunnat förvärfva, men någon befogenhet för henne att själfständigt åtaga sig bindande förpliktelser, d. v. s. ikläda sig gäld, har trots detta icke varit stadgad.

Nu har riksdagen på regeringens förslag beslutit, att i fråga om makars giftorätt i bo skall stadsfastighet jämställas med landfastighet, hvadan alltså all den fasta egendom, som endera maken före eller under äktenskapet ärft eller förut förvärfvat, undantages från giftorätt. All fast egendom, som hustrun ärft eller före äktenskapet förvärfvat, blir sålunda hädanefter, oberoende af äktenskapsförord och dylikt, hennes enskilda egendom, men förvaltningsrätten däröfver tillkommer, om ej genom äktenskapsförord annorlunda stadgats, fortfarande mannen. Riksdagen begärde visserligen 1884, att gift kvinna borde berättigas att själf förvalta den egendom, som vore henne enskildt tillhörig, utan att behöfva genom äktenskapsförord förbehålla sig sådan rätt, men härpå har hvarken regeringen eller riksdagen i år velat ingå. Ej heller har någondera statsmakten i år velat vara med om hvad riksdagen likaledes år 1884 var villig till, nämligen att mannen icke skulle hafva makt att utan hustruns samtycke bortskifta, panta eller sälja boets fasta egendom, hvadan dessa viktiga önskemål till tryggande af den gifta kvinnans ställning i förmögenhetsrättsligt afseende ännu alltjämt äro ouppnådda.

Däremot har mannen nu förbudits att skingra, sälja eller panta hustruns enskilda egendom eller låta afverka henne tillhörig skog, såvida han ej därtill har hennes frivilliga ja och underskrift i två gode mäns närvaro, ej heller är hustrun längre skyldig att med sin enskilda egendom ansvara för gäld, som mannen under äktenskapet åsamkat boet, därest hon ej uttryckligen förbundit sig därtill. Vidare får mannens rätt att bestämma öfver nyttjanderätten till hustruns enskilda egendom ej sträcka sig en dag öfver den tid han innehaft målsmansrätt, hvarjämte hustrun erhållit bestämd befogenhet att själfständigt ikläda sig gäld; dock kunna dylika förbindelser icke under några förhållanden medföra rätt för borgenären att påyrka boets sättande i konkurs.

Slutligen har i fråga om boskillnad bestämts, att sådan skulle erhållas, då båda makarna därom äro eniga, utan att skäl behöfva uppgifvas. Hittills torde mången hustru hafva afhållits från att söka boskillnad, enär de skäl, som berättigat henne att erhålla dylik, varit af sådan beskaffenhet att deras framdragande inför offentligheten måst förefalla henne förhatligt och motbjudande. Nu bortfaller denna skyldighet, då makarne äro ense, och därmed har den gifta kvinnan erhållit ett verksamt skydd i sak, där hon eljes af hänsyn till mannen och

för att ej blotta ömtåliga familjeförhållanden stått värmlös. Likaledes har hustruns rätt att ensam söka boskillnad utvidgats och förfarandet vid boskillnad förenklats så till vida, att makarna slippa gå och aflägga ed inför domstolen, därest det ej yrkas af andra maken eller borgenär.

Detta är i möjligaste korthet hvad riksdagen nu beslutat om äkta makars egenomsrätt. Någon rubbning af själfva hufvudgrunderna för gällande lagstiftning har därvid icke skett, men egendoms gemenskapen och mannens målsmansrätt ha inskränkts, tydliga och tidsenliga stadganden ha efterträdt föräldrade och dunkla, och det hela måste betraktas som en afgjord förbättring af den gifta kvinnans ställning, om ock mycket ännu återstår att i detta hänseende önska och hoppas.

Det är åtskilliga äktenskapsfrågor till, som riksdagen i år behandlat. Men vi inse, att, så lockande ämnet än i somliga fall är, lika tröttnande är det då det träder fram i skepnad af torra lagparagrafer, hvadan vi endast i allra största korthet för ordningens skull skola redogöra för dem. Nämnom alltså, att okonfirmerad medlem af svenska statskyrkan numera kan erhålla kyrklig vigsel, om han så önskar och om han åtnjutit godkänd konfirmationsundervisning af präst inom kyrkan, att i utlandet i därstädes vederbörlig form ingångna äktenskap nu få antecknas i kyrkobok, en rättighet som blir af särskild vikt för våra många hemvändande i Amerika gifta landsmän, att tiderna för anmälan af jäf mot tilltänkt äktenskap, som i allmänna tidningar kungjorts, förkortats till minst tre månader, då sökanden icke vistats utom Skandinavien, eljes till minst sex månader, och att förslag om utsträckning af rätten att ingå äktenskap inför borgerlig myndighet afslagits.

Likaledes afslogs k. m:ts proposition om ändrade grunder för äktenskapsskillnad, då någöndera maken af ondska och motvilja öfvergifver och förlöper den andra. Nu råder vid tillämpningen af denna lag en oreda, som ej kan precis anses förenlig med äktenskapets helgd. En del domstolar fordra sålunda icke någon bevisning om att ett verkligt öfvergifvande ägt rum, under det andra hålla strängt därpå. Vid Stockholms rådhusrätts olika afdelningar förfares olika i dessa fall, hvarför det därstädes ofta inträffar att kärandeparten tager ut stämning om äktenskapsskillnad och låter den förfalla, ända tills hans mål genom lottning hänvisats till en afdelning, där målet behandlas, som han önskar. Detta är ju icke uppbyggligt. Nu ville regeringen råda bot härpå genom att förlänga bortavaron på utrikes ort till sex månader. Detta afslogs dock af riksdagen, som önskade en revision af hela lagstiftningen i frågan och särskildt att den förlöpande maken ej härigenom skulle mista sin lott i boet.

Till sist, hvilken förtret, besvär och bekymmer har ej vållats månet älskande par därigenom, att lysning till äktenskap, som vederbörligen gått af stapeln första eller andra söndagen, ej kunnat fullbordas, emedan prost och adjunkt blifvit sjuka och messfall inträdt! Nu är den sorgen all, ty nu skall klockaren i dylika fall verkställa lysningen. Den klockarefar, han skall då allting bestyra, och nog är han bra att ha, det är både visst och sant.

Konfirmationen och ungdomen.

Af Eva Wigström (Ave).

Med varmt intresse har jag följt det ordskifte om nattvardsskolan, hvilket under de senaste veckorna förekommit i Idun, ehuru dessa uppsatser hufvudsakligen rört sig kring de kvinnliga konfirmandernas förhållande till religionsläraren och det mer eller mindre starka intryck, han på dem utöfvat.

Det är dock ej för att lämna ytterligare bidrag till detta ordskifte, som jag här ber att få yttra mig, utan känner jag det som en enkel *plikt* att för Iduns vidsträckt läskrets framlägga äfven ett par andra sidor af denna viktiga sak.

Redan innan jag själf var konfirmerad, blef jag af en jämnårig väckt till liflig uppmärksamhet för det som föregick i den nattvardsskola, hon bevistade. Hvem denna femtonåriga var och i hvilken landsdel hon hade sitt hem, skall ej här nämnas, nog af hon var en så kunskapsstörstande själ, att hon, allt sedan hon lärt sig läsa rent, slukade allt hvad hon kom öfver af böcker, tidningar, politiska och religiösa flygskrifter, och det var sannerligen ej småsmulor, som stått henne till buds.

Bland denna mycket brokiga samling hade äfven funnits böcker och ströskrifter, hvilka sökte bevisa kristendomens sanningar genom att till besvarande upptaga dess motståndares påståenden; och dels på detta sätt, dels genom direkta angrepp på religionen, kom barnet, som förut haft höjelse för mysticism och religiöst svärmeri, att gå till en motsatt ytterlighet, men led svårt af barndomens stundom påkommande rädsla för att vara på en väg, som förde till fördärf. Det kyrkliga lifvet, med sin skenbart stora majoritet, imponerade naturligtvis äfven på henne, och barndomslifvet slutades, i andligt afseende, med en tärande trängtan efter nattvardsskolan, som skulle och *måste* skaffa henne ljus i allt detta villsamma mörker.

Religionsläraren var en tämligen ung man och nygift. Denna senare omständighet föreföll flickan som en profanation af hans kall, ty alldeles omedvetet för henne var den kristendom, hon som barn så svärmiskt omfattat, snarare af katolsk än protestantisk anda; prästen skulle vara Kristi efterföljare i *allt*; församlingen skulle allena äga hans kärlek och inga jordiska känslor finge upptaga hans hjärta och själ.

Nu var emellertid denne religionslärare en af de mest andefattiga, som gärna kan tänkas; nattvardsbarnen fingo blott läsa katekes, katekes och åter katekes, från pärm till pärm samt med tillsatser af tryckta frågor och svar, i den s. k. »Dubbla förklaringen», hvilken också benämndes »Frågeboken».

Dessa böcker hade flickan kunnat utan till sedan sitt tionde år, och förgäfves väntade hon gång efter gång, att prästen själf skulle uttala sig, om ej i mera, så åtminstone om nattvardens uppfattande, så hon visste hvad hon borde tro och tänka för att ej som en ovärdig gäst knäböja vid Herrans bord och därmed ådraga sig andlig och evig död. Men äfven detta hopp sveks; mörkret blef tyngre än förut, och hon ägde ingen äldre erfaren kristen till vän; ingen, som förmådde sprida ljus öfver Skriftens ord.

Hennes läskamrater togo nattvardsskolan som en fortsättning af läxskolan. Så vidt hon nämligen kunde döma af deras samtal, voro de antingen upptagna af fruktan för att ej kunna sina läxor, då i sådana, jämt förekommande fall bannor vankades med besked, eller också voro flickorna fördjupade i funderingar och beskrifningar af sina blifvande konfirmationsdräkter.

Så kom omsider den viktiga dagen, då löftena skulle afläggas invid altarrunden. Äfven här fortsattes läxläsningen, nu under flere timmar, och detta examensprof inför en församling, som fyllde templet till sista plats, samlade tankarne kring detta ena: visa, att man kunde svara på alla frågor; svara, då de tillfrågade kamraterna gjorde misstag eller moltego.

Inpressad bland folkmassan, stod jag på gången, och aldrig glömmar jag det intensiva tjut, som, då löftena skulle uttalas, upphofs af konfirmanderna och församlingens kvinnliga del! Skrämd såg den unga tviflerskan upp från sin psalmbok; var då denna folkmassa lika betryckt, som hon själf? Eller hvad gällde gråten rundt omkring henne? Hvad de konvulsiviska snyftningarna från kamrater, hvilka aldrig talat om annat än kläder och nöjen?

Det var denna konfirmation 1848, som väckte mitt lifliga intresse för nattvardsskolan och konfirmationen och kom mig att vid mogen ålder följa foreteelserna på detta viktiga område med stor uppmärksamhet. Dessa mina trägna iakttagelser ha fört mig till den allt utom glädjande öfvertygelsen, att det stora flertalet af ungdomen uppfattar konfirmationsberedelsen som en fortsättning af barnskolan och själfva konfirmationsakten dels som en examenssak, dels som en handling, den där skall utgöra ett slags andlig myndighetsförklaring och som berättigar de unga till att hädanefter med egna händer styra sin lefnads farkost.

För flickornas flertal spelar äfven konfirmationsdräkten en otillbörligt stor roll, nu, som i min ungdom, och då härtill kommer, att för de fattiga flickorna står själföfvervärfvet, arbetet för det dagliga brödet, väntande dem utanför tempeldörren, liksom nöjet och njutningarna deras rika kamrater, torde detta i hög grad medverka till en rent världslig uppfattning af ifrågavarande kyrkliga handling.

I minoriteten befinner sig otvifvelaktigt den ungdom, som tagit något djupare och *varaktigare* lifsintryck af konfirmationen. Jag har visserligen sett flickor, hvilka, genom svärmeri för religionsläraren, under en kort tid hängifvit sig åt ett slags fanatism, hvilken de tagit för kristlig gudaktighet. Sådant kan ske antingen läraren är ung eller gammal; jag har till och med påträffat konfirmander, hvilka med ifver omfattat tanken att få blifva hustrur åt religionslärare, som voro ett godt stycke öfver 60 år och därtill fulla med krämpor. Det var helt enkelt det frambrutande begäret att få gagna, tjäna, uppoffra sig själf, som tagit denna abnormal form, utan att därför läraren behöft göra synnerligen mera än visa sin glädje öfver sitt läs barns kristendoms kunskap.

I de fall, där läraren har skarpt utpräglade tendenser i en eller annan dogmatisk riktning och söker leda ungdomen i samma riktning, uppstå ofta bland flickorna — gossar *tala* visst sällan om religiösa

ting — skarpt stridande partier. Hvarje medlem af en nattvardsskola medför dit någon i hemmet insupen åsikt (om ej någon annan än föräldrarnes i ord eller gärning visade tvifvel på en uppenbarad religion), och där då hemmens åsikter sammanfalla med lärarens, uppstår den jäsande känslan af harm mot de likgiltiga eller det mera vakna motpartiet, en känsla, som får gälla för kristlig nitälskan af dessa jäsande sinnen.

I större städer, hvarest olika präster samtidigt bereda nattvardsungdom, är det högst yanligt, att flickor disputerar om sina olika religionslärares förtjänster. Hvar och en prisar då sin — stundom på de andras bekostnad —, och hvad som då företrädesvis vinner beröm, är lärarens sätt att framställa frågor, d. v. s. examinera, så att de mera kunniga få tillfälle att visa hvad de inhämtat, utan att därför de svaga och okunniga allt för mycket blottas inför kamraterna. (Forts.)

Min gamla flygel.

Förr stod den däruppe i vår sal i godt sällskap med vårt lilla harmonium, med violin och gitarr; den stod där i vårt trefliga musikhörn — ty där är trefligt — du skulle bara se det! Öfver orgeln ha vi Kronbergs Saul och David. Litet till vänster på en hylla byster af Mozart och Beethoven. Ett stycke därifrån en serie fotografier af musikheroer, Bach, Händel, Gluck och Haydn, alla de andra att förtiga. På andra sidan orgeln ha vi in effigie den för en tid sedan i Tyskland afidne, ur ett fint, gediget konstnärshem utgångne d:r Emil Frommel — man ser honom där i den sida prästräkten, med hvita lockar, med solljus i blicken och med händerna knäppta liksom till välsignelse och bön. — Ja, där stod den förr, min gamla flygel. Men så kom taffeln, och då fick den vika; då fick den flytta ner i mitt rum, i mitt Eden, som jag kallar det, mitt sanctuarium, mitt käraste. Där tar den nu upp nästan hela ena väggen. Och den har äfven där kommit i godt sällskap — i sällskap med mina kära böcker, med mina blommor, med mitt vackra Rydbergsporträtt, med allt detta, bland hvilket det är så ljufvigt att drömma.

Min gamla flygel — Nu är den skröplig och illa medfaren. Dess en gång så glänsande mahognybeläggning är nu rispåd och fläckad, tangenterna äro gulnade, en och annan sträng brusten, och tonen, som fordom var så fyllig och klangfull, är nu svag och darrande. Och det är ej att undra på, ty när flygeln för många, många år sedan vardt *vår*, lär dess bästa tid redan för långt tillbaka varit gånge.

Ja, nu är det skröpligt — och ändå är det mig så kärt, det gamla instrumentet. Det ljuder därifrån liksom ett eko utaf svunna dagar, af halft glömda visor, af glada barnalöjen, af så mycket fagert och vänt, att det icke kan i ord uttalas. — Vid tonerna därifrån ha vi jul efter jul dansat kring granen. Där har far spelat för mig dylika melodier, gamla Gluntar och Bellmaniader, glada polskor och vemodiga folkvisor, och jag har lett och lyssnat, ofta med fåren i ögat. Där har jag tusen och en gånger spelat för honom hans

älsklingsbitar. Hälst Mozarts vackra: »Komm, du schönes Glockenspiel» — och den vemodigt vackra valsen ur Friskyttan. Där sjöng far med oss, då vi voro små, där lärde han oss med outtröttligt tålmod sång efter sång. Där kom jag först in i tonernas ljusa värld. Där skref jag mina första visor. Där glömde jag sorg och trötthet. Där satt jag kväll efter kväll och drömde. Där har täljts för mig så osägligt mycket härligt. Du min gamla flygel, du har liksom satt musiken till hela mitt lif! Icke är det då underligt, att jag har dig så kär. — Det är en njutning för mig att röra vid dina gulnade tangenter, att lefva om den gamla sagan igen. Och därför går jag så gärna, när det lider mot skymning och kväll, till dig och lyssnar och ler och sjunger. När man spelar riktigt sakta, höras icke missljuden, då är det fint och vackert. Och där drager fram melodi efter melodi. Den trolska sången om Loreley —, »Den fader- och moderlösa visan» —, »Det driver en dug» — — — toner af glädje och sorg, af ve och fröjd — och sist dör allt hän i den veka »Irmelin Rose», och det blir så tyst, så tyst rundt ikring mig. Då och då kommer det bara som en sakta susning från de dallrande strängarne. Det är som gladdes det gamla instrumentet öfver, att det ännu i sin lefnads afton får sätta i toner kärlekens jublande, vårhvita dikt, öfver att det ännu icke sjungit sin svanesång. —

Adi.

En kvinnlig gymnastik- uppvisning.

Klockan har nyss slagit 8. Ute på gatan råder ännu dagsljuset, men i Gymnastiska centralinstitutets öfningssal har man tändt de stora elektriska lamporna. »Kvinnliga gymnastiksällskapet» har i afton sin sista öfningstimme för terminen, och några intresserade personer äro inbjudna att se på. Åskådarna — mest damer, men äfven en och annan herre — ha tagit plats på i salens öfre del placerade stolar, och nu marscherar »truppen» in.

»Ett tu, ett tu!» Marschen är så jämn, lederna så raka, de första rörelserna — nackböjning och armhäfning — utföras med grace och säkerhet under den framstående instruktisens, fröken Sally Högströms, ledning. Detta är den högre afdelningen, den lägre afdelningens öfningar ledas af fru L. Klintberg.

»Framåt marsch!» Nu komma de gymnastiserande närmare, så att vi riktigt kunna se på dem. De äro väl en 50, 60 stycken, de flesta bära mörkblå gymnastikdräkter med hvita sjömanskragar, i hvilka de alla se helt smidiga och ungdomliga ut. Men i ledet se vi så väl ungdomar med hängande flåtor som kvinnor i 40-, 50-årsåldern med gråa hår.

I »Kvinnliga gymnastiksällskapet» kurser får »hvarje välfräjdad kvinna, som fyllt 15 år,» deltaga. Dessa kurser anordnas i syfte att bereda arbetande kvinnor — alla dessa, som tillbringa de flesta af dagens timmar med stillasittande arbete vid kontorspulpet, på syateljéer, i fabriker eller i hemmen — tillfälle till hälsosam kroppsrörelse.

Af brist på medel, af oförstånd, ofta en-

dast af tröghet försumma kvinnorna icke sällan att sköta sin hälsa. Så länge de icke känna sig sjuka, och ofta äfven sedan sjukdomskänslor infunnit sig, tänka de icke på, om deras lefnadssätt är hälsosamt eller ej, om deras kropp får tillräcklig näring, tillräcklig hvila, tillräcklig rörelse. Man hör nog många beklaga sig öfver öfveranstängning och trötthet, men blott allt för sällan träffar man på någon, som genom att stärka och härda sig söker förekomma öfveranstängningen. Och blott sällan förstå de, att friskgymnastik är ett stärkande medel.

Under 10 år har nu »Kvinnliga gymnastiksällskapet» från okt.—april anordnat kurser i friskgymnastik, och dessa hafva årligen omkring 150 deltagarinnor. Borde icke deras antal i en stad som Stockholm, där en sådan mängd arbetande kvinnor finnes, vara mångdubbelt större? — fråga vi oss ovillkorligen, medan vi följa uppvisningens gång. Finns det inte hundratals kvinnor, som skulle behöfva räta ut sina stelnade lemmar efter arbetet, vidga sina insjunkna bröst, få blodet att cirkulera till kroppens alla delar och därigenom blifva starkare, hurtigare, gladare. Helt säkert. De veta endast icke huru nyttig och huru *rolig* friskgymnastiken är, eljes komme de nog i massa och ville vara med här.

Se, med hvilken kläm rörelserna gå, hur lätt de gymnastiserande klättra på stegar och linor, hur vigt de svänga öfver bommarna! Se, hur deras ögon stråla, hur deras kinder få färg, hur glada och sprittande af lefnadslust de förefalla! Det syns att de betrakta gymnastiken som ett nöje, att de njuta af att få röra på sig och använda sina muskler. Det är den Lingska gymnastikens rörelser de genomgå, uppvisningen är icke alls anlagd på effekt, men den gör all heder åt både lärarinnan och eleverna.

Nu är timmen slut, den sista armhäfningen är gjord, det sista kommandoropet har tystnat, »truppen» marscherar i god ordning till aflädningsrummen, men ställer åter upp sig, då kapten C. Silow, »Kvinnliga gymnastiksällskapet» ordförande, framträder. I hjärtliga ordalag framför han sällskapets tack till fröken Högström, som nu i 10 år utan ersättning, med aldrig svikande nit och intresse ledt gymnastiköfningarna två gånger i veckan. Därpå vänder han sig till dem, som stå i ledet, tackar äfven dem för det intresse, hvarmed de omfattat öfningarna, uppmanar dem att verka för att friskgymnastikens värde må blifva känt och ber dem vara välkomna åter nästa höst. Handklappningar och hurra-rop för fröken Högström besvara talet.

Åskådarna strömma ut. Från aflädningsrummen hör man skratt och stöj, som vore det skolflickor och icke gamla förståndiga människor, som klädde sig därute. Hvad det låter trefligt, man kan inte låta bli att skratta själf, man känner sig helt upplifvad, bara af att ha sett på gymnastiken, en och annan förklarar sig bestämdt vilja vara med nästa termin. Tiden för öfningarna är ju så lämpligt vald, först kl. 8,15 på aftonen sker uppställning, så dags äro väl de flesta lediga från sitt arbete. Och priset är ju så billigt, 1 krona för höst-, 1,25 för vårterminen, och gymnastikdräkter utlånas gratis åt obemedlade.

Det är lärarinnor och kassörskor och kontorister, fabriksarbeterskor, sömmerskor, elever vid Musikaliska och Konstakademien,

som hittills deltagit i kurserna, men Gymnastiska centralinstitutets sal är rymlig och de arbetande kvinnornas antal är stort, många, många flere borde vara med. Det ligger ju i den arbetande kvinnans eget intresse att upprätthålla sin arbetsförmåga, att motverka det stillasittande, enformiga arbetets skadliga inverkan på kropp och själ. Hvarför skall hon då låta likgiltigheten eller trögheten eller rädslan eller blygheten eller kanske bara obeslutsamheten afhålla sig från att mottaga den hjälp, som bjuds henne? Hvarför skyndar hon inte att begagna det tillfälle till hälsosam kroppsrörelse, som uppoffrande välvilja bereder henne?
Gerda Meyerson.

Vår lif på Skansen.

Till Skansen åter! Våren kommen är,
Och allt däruppe vårens prägel bär.
Väl »nyingen» ännu längs marken brinner,
Men lågans sken för vårsolen försvinner,
Och kotarkojans dörr
Står öppen liksom förr,
Fast vinterbrasorna därinne slocknat.

Med jubeldrill på lätta vingars par,
Med lek och flax och skrik sig maka tar
Den lilla siskan, steglitsen och funken.
Kokett hon före, efter han i blinken!
Och orren dansar kring
I evigt samma ring,
I trånfull mollton går hans kärleksvisa.

Se, liten hafstrut, fjäderlätt och fin,
Går ned i vattnet, flyter ut och in,
Och stolta svanarna förnämt ses glida
Så tysta, ljudlöst vid hearandras sida.
De gitta icke se
Åt ankpar, som får ge
Sig in åt dyn och plumsar, dyker, snattrar.

Karelerhingsten uti smidigt lopp —
Guldfux till färgen — tar körbanan opp;
Medvetna kraften hvarje sena spänner,
Han trotsigt lyder tömmen, den han känner.
Och stoet skrapar mark
Med hofven, fin och stark,
Vill ystert gnäggande sin styrka pröfva.

Och litet åsnepar på banan gnor,
I fula höljet goda viljan bor.
S:t Bernhardshundarne helt muntert skälla,
Liksom de gladda sig, att det skall gälla
För dem att draga fram
En liten lycklig dam
I hufva röd och med guldgula lockar.

Vårkoällen närmar sig — en sabbatskväll.
Till fågelvärlden, till hvar litet tjäll
När helgdagsstämning. Helgmålsklockan klingar
Från gammal stapel, ljudet stilla scingar
Kring rymden, manar frid,
Koällsolen lyser blid
Och kastar skimmer öfver furutoppar.

Fatbur och stugor rodna i dess sken,
Uppå renberget lyser skär hvar ren,
Men solen glider undan — nattens timmar
Sig smygga fram. På Bredablick än glimmar
Den blick, som solen sköt,
Just när den ögat slöt.
Nu tyst i framtidsdrömmar heilar Skansen.

Laura Fitinghoff.

”Familjemeddelanden”.

Under rubriken »Familjemeddelanden» ha vi anslagit en bestämd plats på andra sidan i vår annonsbilaga för s. k. legala annonser och för dem fastställt ett pris, som rätt mycket understiger vårt

annars beräknade annonspris, eller för födelse-, förlofnings- och vigselannons kr. 1: 50 samt för dödsannons inom ram kr. 5: — ett pris som måste betraktas som synnerligen moderat, då hänsyn tas till vår upplagas ovanliga storlek och den jämna och utbredda spridning tillkännagifvandet därigenom erhåller.

Redaktionen af Idun.

Skaldernas kvinnor.

Små studier för Idun
af Emil Linders.

XIII.

Gustaf Fröding.

Fröding har som diktare två olika lynnen, ett lekande, lätt lynne, som förskaffat honom den stora publikens bevägenhet, och ett mörkt grubblande lynne, som tvingar honom att sjunga om dem, som lida och förtrampas.

Den muntre Fröding svärmar för fröken Elsa Örn, fröjdar sig åt att vara plågad af Härjarinnor sådana som småfröknarna Elsa och Greta, han sjunger om värfästmör, tralande jäntor och sladdrande käringar.

Men den andre Fröding, han beder all världen

»I mänskor, varen intet hårda,»

ty han har sett, hur, som han säger i dikten *Det borde varit stjärnor*:

— »det som drömmer vackrast
och det som blickar mildast,
brutalast och vildast
skall brytas mot jord och besudlas med mull.»

Han hör jägar Malm berätta om sina hustrur och med förstucken ånger tälja sagan om Eli lita och han lyssnar till Fredrika Brions bikt:

»Jag mötte en flicka, hon bar sitt barn,
hon rodnade skamset förlägen,
hennes dräkt var lump, hennes namn var skarn,
hennes hem den oändliga vägen,
hon hade dock något att kalla för sitt,
möt hvarandra de värmdes sig varma,
jag ville att flickans barn vore mitt,
jag ville jag vore den arma!»

Ibland predikar skalden fred emellan man och kvinna:

»Det är brant och tungt i lifvets backe,
vi få gräla öfvernog ändå.»

Han anser som i dikten *Mannen och kvinnan* att, när vi nu en gång äro kvistar af samma träd —

»så låtom oss synda och sänjas,
så låtom oss samfäldt lida
och sörja vårt lufs elände
och hata och tvista och strida
och älska till lifvets ände —»

På gränsen mellan de olika uttrycken för Frödings sätt att se världen stå sådana dikter som *I valet och kvalet*, berättelsen om den fattiga bondpigan, som slites mellan lusten till rikedom och minnet af vännen, eller kvädet om den snåla Gamle grefvinna på Gambertin.

Andra af Frödings dikter tyda på att diktaren hyser en viss misstanke om att kvinnorna stundom förakta männen och finna dem löjligen och plumpa. Redan fröken Elsa Örn skämtar elakt med sin kavaljers elegi och den ståtliga Torborg ser föraktligt ned på mannen som hon möter.

Men skalden synes inse att kvinnorna ha rätt, när de i utbyte mot sin gunst fordra »något för något» och icke vilja nöja sig med tomma ord och heta blickar, utan söka sann kärlek af verkliga män.

”Mödrar emellan.”

De ännu talrikt tillströmmande inläggen i denna fråga synas bevisa, att intresset för densamma är både lifligt och allmänt. Emellertid måste vi nu säga *stopp* och från datum undanbedja oss vidare insändare. Bland de redan inkomna skola vi ytterligare genom ett eller annat nummer göra ett lämpligt urval — *allt* är omöjligt att taga med. Och sedan måste diskussionen vara avslutad.
Red. af Idun.

XX.

De nyföddas skötsel.

Som jag funnit, att mödrar i allmänhet äro okunniga om, huru de böra sköta sina nyfödda barn, har jag därför sökt att i min uppsats i synnerhet orda därom. Mina uppgifter äro grundade på en skicklig läkares råd samt den erfarenhet, som gjorda misstag och en ständig skötsel af mina egna barn gifvit mig. Mor till tre pojkar, hvaraf den äldste är fyra år, tycker jag mig ha så mycket att säga i ämnet att det endast blir svårt att fatta mig kort.

Hvarje blifvande moder bör i tid sätta sig in i de nya plikter, som skola bli hennes, och ej dröja därmed till efteråt. »Frun», som skall sköta oss, är alldeles okunnig i dessa fall, jag vet det af erfarenhet.

Sedan man själf och barnet blifvit skötta, låt det försöka att af sin mor erhålla föda, försök och försök om igen, tills det går, och gif det ej annan mat. Först sedan det visat sig, att hvad barnet får är otillräckligt eller olämpligt, så gif det annan mat. Kan en mor ej själf gifva sitt barn föda, så vill jag, hvad än läkarne säga därom, dock hålla på, att ett barn uppfödt med komjölk blir lika starkt, ja starkare än det, som har amma.

Jag vet att jag häri står kanske ensam, men jag vet ock att jag med den största noggrannhet skött alla mina barn, själf haft dem om nätterna och på allt sätt sökt gifva dem allt som jag funnit vara till deras nytta. Min första lärdom häri erhöj jag af doktor Olof Sörensen i Jönköping, hvilken på det omsorgsfullaste sätt skötte vår äldste gosse, då han genom att ha fått för stark mjölkblandning under de första veckorna af sitt lif blef så sjuk, att han i nära två månader sväf-vade emellan lif och död. Under denna tid af två månader försöktes olika sätt, för att gossen skulle kunna smälta maten, och hvad som visade sig vara bäst var den gräddblandning, som nu användes för små barn.

För de barn, som skola uppfödas med flaska, finnes intet bättre sätt än att koka mjölken, sedan den blifvit utspädd med vatten och socker tillsatts, i professor Medins apparat, där så många flaskor man behöfver för dygnet kokas på en gång. Använd härtill alldeles nymjölkad mjölk, om det låter sig göra, samt tag därtill middags- eller aftonmjölk. Ej efter en ko, utan efter ju flere, dess bättre.

Huru stark blandningen skall vara, beror på åldern, och en bok härom medföljer hvarje apparat.

Håll mycket noga på att endast gifva barnet föda hvad tredje timme, håll det torrt och vänj det ej vid att bäras eller dragas. Väg det i hvarje vecka, och om det ökar i vikt — två hekto bör det öka — om det soffer och du ser att det mår bra, så är allt som det bör vara. På så sätt har jag skött mina tre barn, och jag kan säga att jag nästan intet besvär haft af dem, bara glädje. Jo, att under de första månaderna vakna en gång på natten, att då få tända den lilla spritlampan och värma flaskan, att kläda om dem, det är litet besvärligt förstas, men de ha tusen sätt att belöna denna uppoffring och jag ville ej afstå från att själf sköta dem.

En del läkare hålla på, att ett barn, som får bröstet, endast skall äta i vissa minuter. Lyd aldrig ett sådant råd — somliga behöfva längre, andra kortare tid för att bli mätta, låt det äta så länge det vill, blott ej oftare än hvar tredje timma.

Ett barn höllo vi på att förlora, för det att han fick för mycket mat, och det andra genom att han fick för litet genom en Stockholms-läkares ordination om de bestämda minuterna till ätning.

Så blott några ord om ammor.

Är det verkligen nödvändigt att underkasta sig detta i mitt tycke så riskabla sätt vid barnens uppfostran? Jag tror det ej. Om än amnorna, som ju alltid sker, på förhand undersökas, så kan jag dock ej frigöra mig för oron, att såväl anlag som sjukdomar, kanske slumrande, kunna bibringas barnen genom dem. Det vissa är, att de oftast äro sådana, att vi ej ville, att barnen blefve lika dem. Och de äro dyra, 25 kr. i månaden.

Om nu samma resultat vinnes, om en mor själf åtager sig att blanda mjölken, koka den och sköta barnet, är ej detta lugnare? Jag säger en mor, ty detta är allt för viktigt att lämnas åt andra.

Nu när mina små rustibussar vuxit ur vagan, har jag en bildad flicka till hjälp att sköta dem, och det har jag funnit vara det bästa. De få då inte lära sig något dåligt, som så ofta sker af jungfrurna. Jag vill härmed inte, att någon skall tro att jag sätter den ena klassen högre än den andra och menar att en tjänarinna af folket ej också kan vara bra. Jag vet bara, att uppfostran i de flesta fall inom arbetsklassen ej är sådan, att den passar för mina barn. De skrämmas och de lära sig smyga. Jag är därför glad, att fina flickor vilja ägna sig åt barnskötsel, för barnen är det bäst och ett sällskap för mig också och en stor hjälp vid sömnen m. m.

Men jag har också tänkt mig längre in i framtiden, till skolåldern och ynglingaåldern. Må alla mödrar betänka, att de skola sända sina söner tillsammans med andras i skolorna, och att det äfven därför är allas vår plikt att ej låta dem bli dåliga exempel för hvarandra.

Jag har hört mödrar till vanartiga gossar säga: »Ja, skolan skall taga bort det».

När jag hör sådant, blir jag sannerligen rädd att sända mina gossar till skolan.

Så söka vi väl alla, hvar ock en på sitt sätt, att göra en god säd i våra små barns hjärtan. Skörden ligger i Guds hand liksom framtiden för våra barn!

Nalle D.

XXI.

Lillans dag.

»Mödrar emellan.» Så lyder visserligen titeln på det nu i Idun pågående meningsutbytet angående de spädas vård och uppfostran. Men då Iduns redaktion för, i klädpenningfrågan och andra dylika frågor, ej nekat ens det »starka könet» att lämna sitt bidrag, hoppas jag att nu slippa in i »damernas egen», ehuru jag blott är en varm beundrarinna och en trofast vän till »dessa minsta små». Det är nämligen min önskan att många, många af Sveriges barn måtte komma i åtnjutande af en sådan vård, som den jag sett ägnas en nu två-årig, praktig och genomfrisk liten tös. Denna önskan är det, som kommit mig att gripa till papper och penna i denna sak.

Låt oss då först se till, hur den lillas dag förflyter, sedan hon vid sex-tiden på morgonen slår upp sina himmelsblå ögon. Sedan den lilla kroppen befriats från sin påse, natttröja och linne af mjuk bomullstricot, tvättas den i vatten med en temperatur af 28 grader. Under tvagningsprocessen ligger barnet på en stor, med hvitt öfverdrag försedd kudde, som åter har sin plats på ett bord. En mjuk badkappa omsluter de kroppsdelar, som icke för ögonblicket äro under tvättning. Då denna försigtigt, kommer påklädningsdräkten består af linne, lifstykke, flanellskjol, bomullskjol, blöja, byxor, skor och strumpor. När toiletten fortskridit så långt, tvättas munnen noga med en näsdukssnibb, doppad i kallnadtt kokt vatten. Därefter tages klädningen på och öfver denna ibland en s. k. krypkjortel af ljusblått bomullstyg eller grått linne. Hittills har den lilla endast användt hvita klädningar, sydda af tvättyg, hvilket senare också torde vara det hygieniskt riktiga. Vid half åtta-tiden får hon sin frukost, bestående af smörgås och välling, kokt på griffgrön. De följande timmarna upptagas af lek eller promenader i det fria, om vädret ej är allt för svårt, tills kl. blir half tolf, då dagens andra måltid är inne. Nu får den lilla först en tallrik äpplemos med caces och därefter en hveteskorpa och en kopp chokolad af dr Lahmanns, hvilken befunnits vara både lättsmält och närande. Så kommer lilla förmiddagsluren, som räcker ett par timmar. Den lilla afklädes nu med undantag af linne, lifstykke, strumpor och kjolar. En natttröja, dock ej densamma, som användes om natten, påtages.

Ansiktet och händerna tvättas äfven, och så är hon färdig att slumra in i sin bädd. Sedan toiletten efter uppvaknandet är gjord, slår snart middagstimmerna. Till detta mål får hon ett löskokt ägg, potatismos, stufvade morötter, sparris, ärter eller några andra grönsaker, därefter saft-soppa, gröt eller välling. Kött har hon ännu ej förtärt. Kvällsmaten, som ätes kl. sex, består af smörgås samt saften af en apelsin. Fyra kvällar i veckan tvättas den lilla på samma sätt som om morgnarna. Munnen och tänderna rengöras äfvenledes. Tre gånger i veckan badar hon varmbad i 34 graders vatten med 27 graders öfversköljning. Till dess hon blifvit aderton månader gammal badade hon varmbad hvarje morgon. Badkvällarna ätes kvällsmaten först efter badet. Så till slut får hon med sig i bädden en flaska s. k. vegetabilisk mjölk. Denna beredes enligt recept, som medföljer burkarna, innehållande dr Lahmanns »vegetabile Milch». Såsom mindre erhöj hon sådan mjölk flere gånger om dagen och en om natten. Den har visat sig särdeles välgörande, och den lilla är ännu mycket förtjust i sin flaska. Omväxlande med denna mjölk fick hon under det första året hafresoppa en gång om dagen, blandad med en äggula.

Den lilla insomnar nu utan någon vyssning, som aldrig får förekomma, och vi draga oss tillbaka från den stora, ljusa barnkammaren, där det öppna fönstret ombesörjer rikligt med frisk luft under den kommande natten.

Hvad den psykiska vården beträffar, så kan den helt visst ej börja för tidigt. Anlag och lynne röjas snart hos det lilla barnet och skola då utvecklas eller motarbetas, allt efter sin olika beskaffenhet. Jag vill nu särskildt nämna ett par egenskaper, som allt mera utvecklas hos »min» lilla tös. Det är *ordentlighet* och *själfständighet*. Aldrig, d. v. s. icke en enda gång, får hon draga fram sina leksaker eller ställa någonting i oordning, utan att själf, så vidt hennes små krafter förmå, åter ställa allt på sin plats. Också har hon redan ett så utpräglat ordningsinne, att hon ej kan tåla se en skåpdörr öppen eller en utskjuten byrålåda. Själfständighet inlärdes bl. a. därigenom, att hon själf fick lära sig gå. Från att krypa omkring på alla fyra, tog hon en dag, då de små benen antagligen kändes starka nog, till det för människorna vanliga fortkomstättet. Öfvergången gick som genom ett trollslag. Hvad särskildt den moraliska uppfostran beträffar, så vill jag särskildt framhålla två grundsatser, som här äro strängt genomförda, nämligen att ingenting loivas utan att hållas samt att en gjord befallning ej återtages. Början till ett vänligt, höfligt och tacksamt sinne lag kan redan nu spåras hos den lilla hjärtvinnande tösen.

Uppfostran i religiöst afseende är ju helt och hållet beroende af föräldrarnes åsikt om hvad som är rätt och sanning. Jag för min del avslutar min epistel med den önskan, att »min» lilla och alla andra småttingar måtte lära sig tro på den Gud, som skapat solen, blommorna och den porlande bäcken, och att de alla måtte äga hoppet om att en gång kunna nå den lycka, som endast kärleken till allt och alla kan skänka.

»Orion».

XXII.

»Den bästa metoden.»

Ehuru jag knappast vet, hur jag skall få tid att skriva i den mycket dryftade barnuppfostringsfrågan — så finner jag mig dock *tvungen* därtill, då ännu ingen tagit till ordet för den uppfostringsmetod, som mest användes och som förmodligen äfven gifver de *bästa* resultaten.

Snälla Idun, kasta icke mitt snillefoster i papperskorgen, ty den stackarn har säkerligen fått nog af gröna, hårdsälta, omogna, pepprade och sura saker förut! Det vore också synd, ifall alla de mödrar, som hylla *mina* åsikter, ej skulle få *sina* rön och iakttagelser i det viktiga ämnet förevigade i allas vår kära Idun. *)

Därför tag dig tid du lilla småstadsfru och öfvervinn din »obegripliga» fruktan för fru »Peterkvist», »Mirran», »Brita», »Lilla mor» o. s. v.! Som jag hoppas visar *mitt* opus, hvad *pluraliteten* tänker om uppfostran, och att *pluraliteten* har rätt, är ju en erkänd sanning.

Min lilla gosse har från födelsen omhuldats

*) Ske eder vilja, o Observatoria! Den »argan listen» i eder uppsats torde väl lika litet lura någon af våra skarpsynta läsarinor som

Redaktionen.

på bästa sätt med mat, kläder, renlighet och frisk luft, alldeles som de flesta barn, hvilkas föräldrar lefva i jämförelsevis goda omständigheter, så därom vare nog.

På bestämda tider fick han dock *icke* mat, det vore ju *barbariskt*, nej, vid *minsta* skrik voro amman eller flaskan tillhands, och då spänningar eller magplågor infunno sig, buro vi och vyssjade honom turvis, tills *armarne domnade* och *han somnade*.

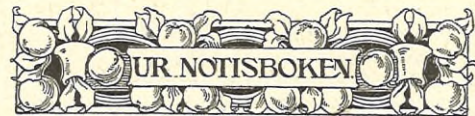
Den äkta, stora kärleken tänker icke på sig själf!

Om ingen annan ger mig rätt, så gör nog »Pella» det — och jag gör som »de små» — jag tycker om Pella — och jag »tycker», att björkriset bör »växa i skogen» och barnets vilja i hemmet, det är *naturligast*, och ingen våldför sig ohämnadt på naturen.

Med våra möbler och prydnadssaker har gossen fått roa sig efter godtycke — man skall väl låta ett barn rusta om fritt och ej lägga hinder i vägen för dess *fantasis fria utveckling!* En gång, då han lekt krig och halshuggit flere af mina vackraste porslingsgubbar, kunde jag ej nog förvåna mig öfver barnet, utan utropade stolt: »Den gossen blir nog minst general eller åtminstone en ovanligt tapper Sveas son!» Ja, de goda anlagen röja sig *tidigt* och *mina* barn ha egentligen *inte haft annat än goda*. Att *dressera* ett barn att iakttaga *bordskick*, ej *rata mat* m. m., anser jag *alldeles olämpligt*. De små måste väl *bäst* känna hvad som *smakar* dem, och jag — jag hade då så roligt åt vår gosse, som alltid så behändigt kröp under bordet, då det var något, som han ej tyckte om, och vid de mildaste bannor kastade sig på golvet och skrek — så jag tror det skulle kunnat höras en hel fjärdingsväg. Det bevisade anlag för *själfständighet*, tyckte jag — och — . . . ja, sannerligen bedömde jag honom icke rätt, för det är en egenskap, som han nu oftast visar. Ett bland de *bästa* medel att få barn snälla är kakor, karameller, sylt och andra godsaker; det förfelar aldrig sin verkan, det medlet kan användas *natt* och *dag* och nog äro de *tysta* så länge de *äta*, det har jag då märkt. En viktig sak är dock att *allt delas lika*, jag har särskildt en liten väskäl stående på skänken.

Godt att de *ändå* kunna sänjas — i slagsmål komma de esomoftast, i alla fall, med hvarandra. För öfrigt är jag *mycket noga* med hur *tjänarne, lärarinnor* och *lärare* äro mot barnen, af de förra fordrar jag vänlighet och höflighet af de senare tålmod och öfverseende. Tyvärr kan jag ej säga mycket till dessa människors beröm, tjänarne hafva oupphörligt måst *flytta*, — och *fåfångt* har jag *flyttat* barnen till olika skolor, ty med tålmod och öfverseende är det klenst bestämdt i skolorna, det är säkert. Med guvernanter och informatorer har jag försökt, men — det var sämre. »Ungdom och visdom följs sällan åt», de hade alldeles för stora fordringar på barnen. Ja, det kan ju understundom vara litet bekymmersamt med de små i uppväxtåldern — »innan de själfva få förstånd», men då man gjort *allt hvad man kunnat för dem*, så får man väl hoppas, att det ändå, till sist, blifver ett *godt resultat* och att de som *fria, själfständiga personligheter* komma att göra, om inte *storverk*, så åtminstone en *god insats* i lifvet. Nu tors jag inte säga ett ord mera i den här frågan, kanske har jag redan varit så *långrandig*, att det omöjligt finnes plats i Iduns hårdt anlåtade spalter; kanske är det lika fullt af sådana här afhandlingar, som »värnim» i poesifacket, därför tyst du, som i dag kallar dig

Observatoria.

Tjugufemårsjubileum. Innehafvarinnan af och föreståndarinnan för härvarande Praktiska konstväfskola fröken *Johanna Brunsson*, firade i söndags i kretsen af anhöriga, vänner och elever sitt 25-årsjubileum. Fröken Brunsson, som för Iduns läsekrets är väl känd, sedan hennes porträtt och biografi i fjol infördes, har åt sig själf förvärfvat ett aktadt namn, hvarhelst svensk väfnadskonst idkas. Sträfsamt och idogt ha arbetet och undervisningen under hennes ledning bedrivits, och de ha också flerfaldiga gånger på våra utställningar blifvit i form af medaljer och

Hönsföda,

kraftig, äggdrifvande och bekväm. — **Bend Or-brödet** är på grund af sin höga proteinhalt, 17,5 %, under det att korn innehåller endast 8 % smältbar protein, det bästa, bekvämaste och billigaste hönsfoder. — Vidare upplysningar genom Aktiebolaget **BEND OR**, Stockholm.

diplom m. m. belönade. Åt jubilarer öfverlämnades vid tillfället en vacker skörd af blommor.

Kristina Nilssons sköld. Vid sin senaste vistelse i Sverige beställde grefvinnan Casa de Miranda af ståletsaren Bernhard Beskow en sköld med svärd, yxa och spjut. Detta vackra konstverk är nu färdigt. Å skölden äro fastnitade fem bucklor. Å öfversta bucklan är etsad grefvinnans vackra fantasivapen, en lyra med en sångfågel, hvilket hon använde som Kristina Nilsson. Mellersta bucklan är en lagerkrans i guld; om denna krans är viradt ett blått band, å hvilket äro inristade tjugu namn å roller, hon utfört i olika operor. Inom kransens midt är ett sånghäfte, på hvilket noterna till den sång hon sjöng den 28 februari 1860 vid sitt första uppträdande i Stockholm äro upptecknade jämte tvänne masker, den tragiska och den lyriska. Nedersta bucklan är grefvinnan Mirandas nuvarande vapen. Öfverst å skölden är en scen, föreställande Värendskvinnor under anförande af Blenda, som år 1154 nedgjorde en del af danske konungen Sven Grapes här. Nederst å skölden är Värends härads sigill.

Kvinnor på hjul. De kvinnliga velocipedisternas antal i hufvudstaden är i ett raskt och oafbrutet stigande. Då nummerförordningen infördes, fanns det möjligen en kvinna bland tjugu, som anmälde sin velociped till inregistrering hos centralpolisen. Nu är minst hvar tredje anmäld velocipedist kvinna.

Italiensk konst. En utställning af gamla italienska taflor, c:a 200 n:r, tillhörande en större samling, som af baron Eug. Hermelin inköpts i Italien, är f. n. anordnad i Fersenska terassen. Samlingen omfattar original och kopior merendels från de venetianska och bolognesiska skolorna. En del äro signerade, några försedda med gamla inskriptioner.

Motiven äro rikhaltiga. Scener ur bibliska historier och helgonlegenderna omväxla med landskapsvyer, sjö och hamnmotiv, frukt- och blomsterstycken, stilleben med fåglar och fiskar, pastorer jämte en mängd intresseväckande porträtt af venetianska personligheter: doger, prelater m. m. En del af ramarna äro äfven värda uppmärksamhet för rik genombruten skulptur och vackra egendomliga mönster.

Samlingen erbjuder en intressant öfverblick öfver synnerligast den venetianska konstens olika skolor under skilda tidevarf och bör ej försummas af någon samlare eller konstkännare. Taflorna lämna sig särdeles för dekorering af antika våningar, slott och herregårdar, kapell och kyrkor m. m. Utställningen, som af allmänheten vunnit berättigadt bifall, icke mindre än 43 konstverk äro redan sålda, hålles öppen ännu blott några dagar.

Samtliga taflorna äro till salu. Flere nya hafva under utställningens lopp tillkommit.

Ett landsmansmöte.

Skiss för Idun af H.

Man talar om enslighetskänsla i ödemarcken, dock tror jag, att den känsla af öfvergifven ensamhet som kangripa en människas sinne, när hon känner sig allena midt i en stor världsstads brusande lif, ingalunda är mindre tung eller lättare att bära. I ödemarcken står människan, redan i sin egenkap af sådan, ett steg före sin omgivning, och det bör ligga något tröstande i den tanken, att hennes dagar ej behöfva gå spårlost förbi. Hennes fot trampar stigar, hennes hand rödjer väg, och under hennes kärleksfulla hägn spirar kornet i den kargaste jord. Men i världsstaden, bland de tusen och åter tusen människor, som oupphörigen korsa hvarandras väg, hur betydelsefullt kan ej en enskild individs lif förefalla. Och främlingen, som från ett lugnare värl-

dens hörn plötsligt föres in storstadens midt, han, ja, han betages väl till en början af de mäktiga former, hvari lifvet där rör sig, af farten och glansen i det skådespel, som dagen lång utvecklar sig på dess gator och torg. Men när ögat frässat sig mätt af nya intryck, när örat länge lyssnat till det oafbrutna sorl, som är den röst, hvarmed storstaden talar, då händer det, att en öfvergifvenhetens känsla smyger sig in i främlingens sinne, och att han gripes af längtan att mötas af ett enda, blott ett enda igenkännandets soliga leende eller att höra sig kallad — hälsad.

Men i de täta led, som rastlöst draga förbi, möter den främmande sällan, knappt någonsin ens den flyktigaste bekantskap, och ensamhetskänslan växer inför alla likgiltiga blickar under trycket af den tanken, att af alla de tusen hem, som kanta hans väg, är det icke ett, där han med en väns glada tillförsikt kan träda in.

Lycklig den främling, som i sådana ensamhetens och hemsjukans stunder, kan låta tanken trygga fast vid, att de skola få en öfvergång, att, om ock långt borta, ett hem dock väntar, ett hem grundadt i den jord, där man med hjärtats och tankens fina rötter vuxit fast, och där i kraftiga rytmer det språk klingar, hvars minsta ord och finaste skiftning man älskar och förstår.

Men vandrar man en dag under sådana tankar på den främmande marken, då örat plötsligt fångar en hemlandston, hvad kan man väl annat göra än stanna och lyssna! Och den, som talat, hvem och hvad han är, hvad gör väl det? Är han fostrad af samma land som jag, då är han ju min vän, min bror, för hvars väl och ve jag måste ömma!

* * *

Direkt från hem, fränder och vänner kom jag till London, där jag blef inackorderad hos ett par små snälla missar, som talade en den prydligaste engelska, hvilken jag gjorde mitt bästa att så mycket som möjligt söka efterlikna. Dessutom tog jag öfriga lektioner, besökte flitigt museer och samlingar och försökte använda tiden på bästa sätt, till hvilket jag räknade att hvarje dag anslå ett par timmar för att, drifvande med i folkströmmen, iakttaga det brokiga lif, som utvecklade sig på den stora stadens pulsåder.

Jag gick alltid ensam, ty jag hade inga andra bekanta än misserna och några af deras umgängesvänner, som dock alla hunnit den ålder, då vidsträckt promenader i starkt folkvimmel ej längre skänka nöje. Allt var mig nytt och främmande, med språket redde jag mig blott hjälpligt, och sammanlagdt gjorde nog detta sitt till att jag nästan ständigt låg i fejd med en kronisk hemsjuka.

Så gick en lång höst, en obeskrifligt smutsig vinter, och slutligen läste jag i almanackan, att det var vår.

Vår, vårluft, jag gick och sökte den mellan täta husrader. Själens öga såg fosterjorden göra toalett för sommaren, såg träd och buskar stå med svällande knoppar, såg björken luftig och lätt i finaste ljusgröna skrud, medan häggen stod hvitklädd som en brud och från tusen blommor sände ut sin vårliga doft.

Men i den stora staden såg jag intet af all denna härlighet, och modlös kom jag ned till floden, där jag förgäfvets sökte fånga

en fläkt af frisk vind. Jag beslöt att fara utför floden till en af de stora dockorna, där utländska fartyg hafva sin tilläggplats. Nångång förr, när hemlängtan blifvit mig för öfvermäktig, hade jag företagit denna färd. Jag brukade då, följande kajen utefter, spana efter svenska fartyg; visst var det ett fattigmansnöje, men när jag bland virrvarret af tackel och tåg plötsligt fick sikte på den blågula flaggan, då blef jag lättare till sinnes, och när den för vindens andedrag vecklade ut sig och sakta vajade, då tog jag det som en hälsning från nordens, en bekräftelse på, att landet låg kvar däruppe och hade hjärta och rum för sitt barn, när det engång skulle vända åter.

Nu var det en dag »im wunderschönen Monat Mai», som jag långsamt spatserade utmed hamnkajen. Utanför på floden var en kolossal, sotsvart ångare i färd med att krångla sig in mot land, och som vanligt vid dylika tillfällen hade en del människor samlat sig på stranden för att se på. Litet från de öfriga stod en grupp nyss afmönstrade sjömän i helgdagskläder och solskenslynne. Tydligt hade de nyss uppburit sin aflöning och stodo nu med penningarna skramlande i fickorna i underhandling om bästa sättet att börja göra af med dem, till hvilket några »hajar», som ströko omkring i omedelbar närhet, tycktes vara beredvilliga att vid första vink lämna benäget biträde.

Det låg något spelande gladt hos hela sällskapet, särskildt hos en undersåtsig figur, som med sitt tvärhuggna hufvud krönt af linhvitt hår på ett i ögonen fallande sätt afstäck mot de bronsfärgade kamraterna. Han stod midt i klungan och tycktes vara i färd med att roa sällskapet genom att gifva prof på sina språkliga talanger, ty redan på långt håll hördes hans uttalanden på åtskilliga jordens tungomål, tacksamt mottagna med breda löjen från kamraterna.

Af enbart okynne, eller möjligen därför att jag, som i det tvärhuggna hufvudet tyckte mig se något nästan hemmabekant, kanske därför såg på honom, och detta blef honom för frestande, — allt nog, just som jag gick förbi, lyfte han handen med en elegant sväng till hatten, bugade sig, lät upp sin mun och sade på en den bredaste bohusländska: »Gud dag min sköna fröken, hur står det till?»

Slagen af förvåning vid det svenska tilltalet vände jag mig blixsnabbt, och innan jag ett ögoblick besinnat mig, hade orden: »Tack bra, hur mår ni själf?» halkat öfver mina läppar.

Jag har engång läst eller hört uttrycket »tappa underläppen af förvåning», men aldrig har jag sett det så fulländadt illustreradt som hos den svenske sjömannen vid detta tillfälle. Först efter en lång stunds besinnande förde han handen på nytt, men nu med en betydligt tafattare rörelse upp mot hatten och sade dröjande: »Jag ber om förlåtelse, jag tror fröken är från Sverige.» — och fortsatte, liksom för att smått ursäktas sin fråga, — »se, Sverige eller något svenskt, det har jag hvarken sett eller hört på mången god dag.»

»Det var således länge sedan ni lämnade Sverige?»

Han såg förvånad på mig, och hans blick uttryckte så tydligt en häpen fråga, om det verkligen var det där snyggt klädda fruntimmers mening att vilja samtala med en enkel beckbyxa som han, att jag nästan förklarande tillade, att jag också själf varit länge

Väggohyra, Mal och Bakterier

utrotas af **Aktiebolaget Desinfection**
i rum, fartyg o. bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.
Rikstel. 34. — Kontor: II A. Vestra Trädgårdsg. II A. — Allm. Tel. 7494.

Tandläkare dr Geo. Rorssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur

handas & de flesta apotek i Paris, samt i de flesta apotek och hos hrt handlande. Parförsälj i Sverige hos H. Bendix, Josephson & Co., 11 Regentgatan.

hemifrån, hela åtta månader, och under denna tid ej hört ett enda svenskt ord förr än i dag.

»Åtta månader,» eftersade han, medan ett bredt löje drog sig upp mot öronen. »Skulle jag säga åtta år och åtta därtill, skulle det väl tillnärmelsevis vara den did, jag varit borta.» Han teg litet, tydligen tveksam om han skulle våga fortsätta eller ej, kastade en blick på kamraterna, som åktningsfullt dragit sig litet tillbaka, men dock med vidöppna munnar lyssnande, utan att förstå ett ord, bildade hedersvakt omkring oss, och otvetydigt njutande af deras häpnad, vände han bussen, spottade med beundransvärd träffsäkerhet tvärs genom klungan ut i vattnet och unnade sig nöjet att ännu mer öka deras förvåning. »Se, jag var just icke värst stor, vidpass så här», han utmätte med handen en ungefär tolfårig pojkes storlek, »när jag, skam till sägandes, utan permission gaf mig af hemifrån med en kolbåt, d. v. s. på fribiljett till bottenplats.» Härvid sken hans anlete af belåtenhet öfver den lyckligt funna omskrifningen för en simpel rymning. För att också kamraterna skulle få tillfälle att njuta af den, återgaf han den i öfversättning, och med lifligt mummel och flitigt vändande på bussarne ådagalade de sitt belåtna gillande.

Uppmuntrad häraf fortsatte han, nu dock hufvudsakligen begagnande sig af engelska språket.

»Sjön gick hög, och jag mådde sämre än en hund där nere bland kolstybbet, men höll dock ut, tills jag trodde land vara ur sikte. Då kröp jag upp på däck och hade så när skrämt slag på styrman, som gick

där fram och åter och spatserade, ty han tog mig, svart som jag var, med förlöf sagdt för den onde själf eller någon af hans allra närmaste.

När han emellertid fick klart för sig, hur pass ofarlig person jag var, började han storskratta, och jag tyckte just, det artade sig bra för mig, då kapten kom upp, och det blef annan musik i pipan. Först fick jag ett duktigt kok stryk, sedan hölls förhör, och ett protokoll uppsattes med mitt och mors namn samt namnet på skäret där hemma, dit jag genast vid båtens ankomst till närmaste hamn genom därvarande konsulats försorg skulle återsändas.

Men den, som var från båten, innan den kom fram, det var nog Lasse Henriksson det. En morgon före dagningen, just när vi började paddla uppför en bred flod, antrände jag, utan att säga farväl eller tacka för husrum, utför skrovet och sam mot land med kläderna bundna som ett bylte på ryggen. Jag blef uppfiskad af den lede själf i människohamn. Kom i hans tjänst, slet ondt, försökte rymma, blef fast och fick det än värre. Kom dock loss omsider och följde som skeppspojke med en skuta till London. Sedan var det snart all right, när jag började gå som matros på långturer.»

Han tystnade, sköt hatten på nacken, vände bussen och tyckte möjligen han pratat nog med mig om sina affärer. Men denna berättelse om rymning och åratals bortovaro hemifrån, helt visst vanlig nog bland havets arbetare, tycktes mig, som under några månaders skiljsmässa från hemmet beständigt längtade dit, rent ohygglig, och jag kunde ej låta bli att fråga, om han

aldrig, under den långa tid han varit borta, hört något från de sina.

Ett drag af djupt allvar öfverfor hans ansikte. »Jo, från mor har jag haft ett bref, som hon låtit en granhustru hemma på ön skriva åt sig. Jag fick det händelsevis, när jag ett par år senare kom till den stad, dit fartyget, med hvilket jag reste hemifrån, var destineradt. Brevet var adresserat till konsulatet, som efter kaptenens anmälan om min rymning sändt underrättelse därom till hemorten. En svensk, som tjänstgjorde på konsulatet, läste upp det för mig; det var ett ynkligt btef, fullt af jämer, för att jag gifvit mig af, fast mor sökt hålla mig tillbaka, ty hon var liksom rädd för sjön, sedan far och två mina bröder en natt under fiske blef borta.»

»Kunde ni icke läsa det själf?» (Forts.)

Det doftar hyacinter! —
 Det är ej längre vinter,
 Mot fönstrets mörka hvälfning
 Slår solens varma gull.
 Därute skyar skifta,
 Och nakna grenar vifta,
 Och upp ur hvita drifvor
 Står jordens svarta mull.

Ellen Lundberg.

Innehållsförteckning:

Thérèse Saxenberg; af A. S. (Med porträtt). — Kvinnofrågorna vid 1898 års riksdag. I. Konfirmationen och ungdomen; af Eva Wigström (Ave). — Min gamla flygel; af Adé. — En kvinnlig gymnastikuppväring; af Gerda Meyerson. — Vår lif på Skansen; af Laura Fittinghoff. — Skaldernas kvinnor; små studier för Idun af Emil Länders. XIII: Gustaf Fröding. — »Mödrar emellan». XX—XXII. — Ur notisboken. — Ett landsmansmöte; skiss för Idun af H. — Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Länk-gåta.

Länk 1.
 Litet trasslig blir jag nog ibland,
 Men att reda mig går ändå an,
 Än på stol jag sitter,
 Än jag klär med glitter
 Martissonen och — »teaterband».

Länk 2.
 Säg, hvem känner ej ett iskallt vif,
 Som är klädd i blått sitt hela lif?
 Pärlesatt dess äne,
 Af korall dess spänne;
 Stulna summor på dess kreditiv.

Länk 3.
 Gissa, hvad vill sköna blomman ha,
 Utan sol och regn, som ock är bra?
 Barnen för att trivas,
 Katten att ej rivas,
 Ty hans mjölkskal tom ej vara ska'.

Länk 4.
 Du, som kvittrar vackert uti skog,
 Med din visa du mitt hjärta tog.
 Att en krans jag virar,
 När du en gång firar
 Sångarjubileet, vet du nog.

Länk 5.
 Lilla ord, hur dechifrera dig?
 Hufvudbry du vackert skaffar mig.
 Sats, som skulle lyda
 Jag »kan icke» tyda
 Motsats blef — o dumbom, bara tig!

Länk 6.
 Långt tillbaka, uti forntid grå,
 Fanns en konung själfvisk väl som två.

Grym han var tillika.
 Ty sin ungsok rika
 Fällde han för att mer lifseld få.

Länk 7.
 Ej min tunga jag nu häjda kan,
 Förr'n den nämner ännu en tyrann,
 Hvilkens namn är svårtadt,
 Om man än behjärtat
 Att han var en »sina tiders» man.

Länk 8.
 Nu en här jag kunde ställa upp,
 Egendomlig, värfvad, blandad trupp;
 Uti heta striden
 Någongång beriden,
 Tränad båd' till snack och mästerkupp.

Länk 9.
 Fast det kunde kallas blott »lull lull»,
 Det må skimra af briljant och gull,
 Mångens håg det lockar,
 Mången ödmjukt bockar
 Blott för detta »lilla någots» skull.

Hufvudordet.
 Här vår visa ändtligt har ett slut,
 Alla småord ha vi plockat ut,
 Men det stora hela,
 Som vi haft att dela,
 Skall väl också få sin ordtribut.

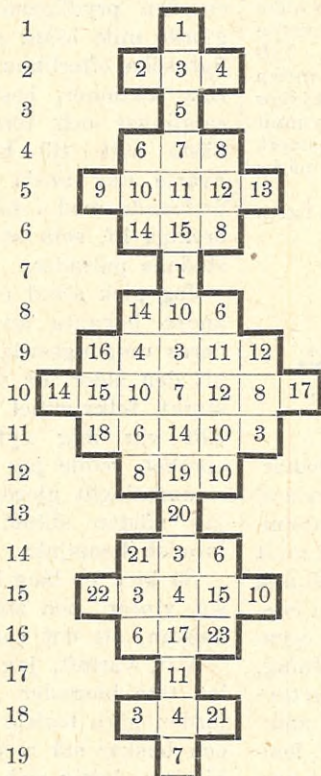
Namn på andligt brödrakotteri,
 Öfvande båd' bön och tiggeri,
 Ej för snygghet kända
 Förr, men nu, kanhända,
 Ha de såpa i sitt skafferi.
 S. L.

Gåta.

Rullande sten jag är,
 Mossa ej växer där,
 Örnavingar jag har,
 Fjärran ikring jag far,
 Bådar båd' ondt och godt,
 Täljer båd' stort och smått,

Hopp har jag stundom skänkt,
 Själur i nöd och sänkt,
 Mången i gravens bo
 Knappt jag en gång ger ro.
 Moster Lisa.

Ordspråks-aritmogryf.

Orden beteckna:
 1) bokstaf, 2) ej utan värde, 3) bokstaf, 4) namn, 5) hamnstad, 6) djur, 7) bokstaf, 8) flod, 9) kompositör, 10) glänsande, 11) militär, 12) flod, 13) bokstaf, 14) titel, 15) namn, 16) stad, 17) bokstaf, 18) finnes på

vissa växter, 19) bokstaf. Äro orden rätt lösta, bilda de bokstafver som infalla i de mellersta rutorna, lästa uppifrån och ned, ett ordspråk.

Fyrkantig nöt.

	1	2	3	4
1	a	a	a	a
2	e	e	i	i
3	k	k	l	l
4	l	m	n	r

Orden: 1) sällskapsnöje,
 2) mansnamn,
 3) läkemedel,
 4) ett visst slag af träd i pluralis.

»Ellie».

Lösningar.

Logogryfen: Kärleksmöte: ström, tröskel, tön, stek, räkel, skärm, smör, kräm, ärm, träsk, slö, söl, sül, stör, rök, smålek, köl, märke, lek, sekel, om, mört, skämt, lök, eter, mö.

Kors aritmogryfen: Axel Ocenstjernå: sal, yxa, rem, Engelholm, Kronoberg, ål, lax, möit, rep, Ane, ess, Utö, sjö, Per, tre, Uno, sax.

Cirkelgatan: Tomteboda: Tom, om, tomt, tomt, te, bod, dato, atom.

Klädningar, Kappor, Rockar, Herrkostymer m. m.

kemiskt tvättas och färgas, utan att söndersprättas.
 Billiga priser. Vägjordt arbete.
HILDUR ANDERSSONS Ullspinneri- & Skrädderiaktiebolag.
 Oxtorgsgatan 16. Filial: Hornsgatan 1. — Allm. Tel. 30 435. Rikstel. 163. Allm. Tel. 76 53.
 Gods afhämtas tacksamt afgiftsfritt.